

Тернопільська обласна бібліотека для дітей

*Інформаційно-
бібліографічний
відділ*

«Повік науки не обняти всього,
що Ти створив єси...»

(П. Куліш)

*До 175-річчя від дня народження
І. П. Пулюя*

Тернопіль, 2020

«Повік науці не обняти всього, що Ти создав єси...»
(П. Куліш) : до 175-річчя від дня народження І. П. Пулюя : біобібліогр. довідка / Терноп. обл. б-ка для дітей ; підгот. Колопенюк М. Д., Півень О. І. – Тернопіль, 2020. – 40 с. – (Наші славетні земляки).

Серія «Наші славетні земляки» представляє біобібліографічну довідку про видатного українського генія, фізика-дослідника невидимих Х-променів, перекладача Біблії Івана Павловича Пулюя.

До списку літератури включено описи книг, статей із періодичних видань та збірників, що є у фонді ТОБД. Вони розміщені в зворотньо хронологічному порядку. Довідка містить іменний покажчик і два додатки.

Видання цієї серії адресуємо усім, хто цікавиться історією рідного краю.

Підготували

Відповідальна

за випуск

Комп'ютерний дизайн

Колопенюк М. Д.,

Півень О. І.

Новіцька Н. С.

Чайковський В. І.

*Серія «Наші
славетні земляки»*

Випуск 16

Біобібліографічна довідка

2020

3

«Нема більшого гонору для інтелігентного чоловіка, як берегти свою і національну честь та без нагороди вірно працювати для добра свого народу, щоб забезпечити йому краю долю».

(Іван Пулюй).

Видатний фізик, знаменитий електротехнік, перекладач і громадсько-політичний діяч, відомий вчений і патріот України Іван Павлович Пулюй народився 2 лютого 1845 року в релігійній греко-католицькій родині містечка Гримаїлів, що на Тернопільщині.

ІВАН ПУЛЮЙ (1845–1918)

Ім'я Івана Пулюя гармонійно ввійшло в науку в середині 19 століття, щоб з новою силою довести світові, що українська земля славна не лише своїми поетами і художниками, а й винахідниками та науковцями.

В 1864 році юнак з відзнакою закінчив Тернопільську гімназію і для продовження освіти пішки вирушив до столиці Австро-Угорщини. Через п'ять років він опановує курс богослов'я, а згодом закінчує і філософський факультет Віденського Університету. Одночасно відвідує лекції з математики, фізики та астрономії. Своім творчим кредом у науці Іван Пулюй обирає дослідження фізичних процесів та явищ.

Після закінчення навчання – асистент кафедри експериментальної фізики цього університету, згодом – асистент-викладач кафедри фізики, механіки та математики Військово-морської академії у м. Фіуме (тепер Рієка в Хорватії). 1875 року в Страсбурзькому університеті вивчає електротехніку, з відзнакою захищає дисертацію і здобуває ступінь доктора філософії цього ж університету (спеціалізація – фізика). Здобувши у Відні звання доцента,

вчений понад тридцять років (1884–1916) працював професором німецького Празького політехнічного інституту, займав посади декана фізичного факультету та ректора цього закладу. 1902 – перший декан першого в Європі електротехнічного факультету. Цісар Франц-Йосиф іменував Івана Пулюя Радником Двору, нагородив Лицарським Хрестом.

1884 року Пулюй одружився з Катериною-Йосифою-Марією Стозіцькою (1863–1945) – студенткою Віденського університету. Шлюб узяли в греко-католицькій церкві Святої Великомучениці Варвари у Відні. В сім'ї виросло шестеро дітей, три доньки і три сини: Наталка (1886 р.н.) стала піаністкою і дружиною відомого українського композитора Василя Барвінського; Ольга (1891 р.н.) і Марія (1894 р.н.) стали вчительками; Олександр (1901 р.н.) і Юрій (Георг, 1906 р.н.) здобули інженерний фах, а Павло (1904 р.н.) став лікарем.

Оскільки в Празі не було українських шкіл, то Пулюй на літні місяці наймав для своїх дітей учителів української мови, давав відповідні оголошення до львівської газети «Діло». Павло і Юрій після смерті батька вчилися у Львові в українській гімназії. Найстарший син Олександр пішов сімнадцятирічним добровольцем у лави Січового стрілецтва.

Після закінчення курсу богослов'я Івана Пулюя чекав вигідний сан священника. Цього так хотіли і його батьки-хлібороби, які сповідували греко-католицьку віру. Іван Пулюй вибрав іншу життєву дорогу – поглиблено вивчає фізику та електротехніку. Саме ці знання підняли його на вершину світової слави. Як не прикро, але в Україні ім'я Пулюя донедавна багатьом було невідоме. Тільки із здобуттям незалежності про нього заговорили, його наукові здобутки стають надбанням нації. Вчені особливо відзначають праці Івана Пулюя в галузі молекулярної

фізики – дані про коефіцієнти внутрішнього тертя та дифузії газів і пари є вихідними, коли обчислюють такі мікроскопічні величини, як середня довжина вільного пробігу молекул, їх кількість в одній грам-молекулі тощо.

Світова наукова громада знає професора Пулюя як визначного теоретика і експериментатора, автора багатьох неординарних наукових праць, оригінальних і цінних винаходів, загально визнаного фахівця із спорудження електростанцій, висококваліфікованого спеціаліста зі стародавніх мов.

Іван Пулюй стояв біля витоків одного із найвизначніших досягнень людства – відкриття X-променів, отримав перші високоякісні світлинки з їх застосуванням. Всі експерименти з X-променями вчений проводив з вакуумними трубками власної конструкції. Об'єктом його уваги були також проблеми молекулярної фізики, дослідження властивостей та природи катодних променів. Ним опубліковано десятки статей і брошур, всього понад 50 наукових праць, однак уся слава дісталася Рентгену. В галузі електротехніки Іван Пулюй удосконалив технологію виготовлення розжарювальних ниток для освітлювальних ламп, першим дослідив неонове світло. Ряд промислово розвинених країн Європи запатентували запропоновану Іваном Пулюєм конструкцію телефонних станцій та абонентських апаратів, зокрема застосування розподільчого трансформатора. З участю земляка запущено ряд електростанцій на постійному струмі в Австро-Угорщині, а також першу в Європі на змінному струмі. Досі залишається спірним питання про відкриття рентгенівських променів. Якщо Рентгена знає нині весь світ, то ім'я Івана Пулюя тільки здобуває обшири. На думку науковців, внесок Рентгена у дослідження X-променів є явно завищеним. Рентген надавав значення тільки фактам, а не їх поясненню. Як не дивно, певний час він заперечував вивчення механізму явищ, у тому

числі й нововідкритих променів. Іван Пулюй досліджував мікроскопічні процеси (на атомно-молекулярному рівні).

Дослідники наукових здобутків Івана Пулюя стверджують, що вже через півтора місяця від першого повідомлення Рентгена і до появи його другої статті Пулюй подає другу ґрунтовну працю, присвячену вивченню Х-променів, яка містить значно глибші порівняно з Рентгеном результати про природу та механізми виникнення цих променів. Пулюєві рентгенограми мали вищу якість, ніж Рентгенові, тривалий час лишалися неперевершеними за технікою виконання. Пулюй зробив перший знімок повного людського скелета. На думку Ю. Гривняка, Рентген був знайомий з Пулюєм під час роботи в лабораторії Кундта і провадив досліди з катодними трубками під впливом Пулюя. Чи не тут бере початок «випадкове» відкриття? Гельмут Лінднер у книзі «Картини сучасної фізики» відзначає, що шлях, яким Рентген прийшов до свого відкриття, є загадковим. Дослідники життя та діяльності Рентгена не залишили поза увагою і такий факт, пов'язаний з відкриттям Х-променів: працюючи в лабораторії, він перебував у повній ізоляції від зовнішнього світу, записи про свої спостереження тримав у таємниці і заповідав спалити зразу після смерті. Що було й зроблено. Посилаючись на досліди своїх попередників у галузі газорозрядних процесів, Рентген ніколи не згадував Пулюя чи його трубки, хоч вони у той час були добре відомі серед науковців. На дослідників діяльності Івана Пулюя ще чекають нові знахідки. Та вже й нині їх достатньо, щоб вважати Івана Пулюя основоположником науки про рентгенівські промені аж ніяк не меншою мірою, ніж Рентгена.

Але не тільки науковими дослідженнями вичерпується талант Івана Пулюя. Науково-популярні книги «Непропаща сила», «Нові і перемінні звізди» глибоко філософські, в них

формується мета наукового пізнання як відкриття законів природи за допомогою досліду.

Іван Пулюй – прекрасний перекладач з оригіналів Біблії, Псалтиря, молитовника. Широко відома його активна позиція щодо захисту прав українського народу, його політичних свобод, рідної мови, велика організаційна робота на культурно-просвітницькій ниві. Вчений створив фонд допомоги бідним українським студентам, що навчалися за кордоном, сприяв вирішенню проблем українських біженців під час Першої світової війни.

Велична постать Івана Пулюя і на громадській ниві. Ще гімназистом Пулюй засновує молодіжний гурток для вивчення і популяризації української історії та літератури. У студентські роки перекладає українською мовою підручник геометрії, пізніше виступає за створення українського університету у Львові, друкує статті на захист української мови. В роки Першої світової війни виступає за відродження української державності. За свідченням очевидців, Іван Пулюй знав 15 мов, у тому числі давні – грецьку і гебрейську.

Відкриття і праці, залишені ним, вписані в історію світової науки. Він автор близько 50 наукових праць українською, німецькою, англійською мовами. Останньою публікацією Івана Павловича була книга німецькою мовою «Україна та її міжнародне політичне значення» (1915).

У 1916 році вчений вийшов на пенсію.

Помер Іван Пулюй 31 січня 1918 року у Празі. Його поховали на Мальвазінках, де через 27 років була похована і його дружина Катерина. Згідно з останнім бажанням вченого, його останки мають бути перевезені до Гримайлова і поховані біля могили батьків.

Нині його ім'я займає чільне місце у переліку славетних діячів вітчизняної і світової науки та культури.

ВШАНУВАННЯ ПАМ'ЯТІ ВІДОМОГО ЗЕМЛЯКА

- **Тернопільський національний технічний університет** носить ім'я Івана Пулюя (згідно з постановою КМ України 1994 року) та щороку 2 лютого, до дня народження вченого, проводить Пулюївські наукові читання.
- Музей Івана Пулюя відкрився в Тернопільському національному технічному університеті імені Івана Пулюя з нагоди 165-річчя славетного земляка в лютому 2010 року.
- Ім'ям видатного вченого названо середню школу, вулицю і площу Гримайлова. У 1995 р. встановлено пам'ятник на честь славетного земляка у селищі Гримайлів. У Гримайлівській середній школі діє музей імені Пулюя. Серед експонатів є ксерокопії багатьох праць вченого, сімейні фотографії. Зібрано багато матеріалу про педагогічну, наукову, дослідницьку діяльність І. Пулюя.
- Раз у 2 роки присуджується Премія НАН України імені Пулюя Івана – за видатні роботи у галузі прикладної фізики.
- Національний банк України, продовжуючи серію «Видатні особистості України», 25 січня 2010 року ввів у обіг пам'ятну монету номіналом 5 гривень, присвячену І. Пулюю (автори: Таран В., Харук О., Харук С. – художники ; Дем'яненко А. – скульптор. Дод. 2).

- 4 листопада 2014 року у Тернополі відкрили меморіальну дошку членам Тернопільського таємного молодіжного товариства «Громада», засновником якого був І. Пулюй. Її встановили з нагоди 150-річчя з часу заснування організації, розмістили на стіні будинку по вулиці Листопадовій, де колись збиралися громадівці.
- Стартувала (2011) Всеукраїнська стипендійна програма ім. Івана Пулюя (20 тис. грн.), започаткована під егідою благодійної Кирило-Мефодіївської фундації, діяльність якої полягає у сприянні розвитку обдарованої і цілеспрямованої молоді для блага України.
- Вулиці та провулки названі іменем Івана Пулюя в багатьох населених пунктах України (зокрема, у Дніпрі – вулиця та провулок, у Києві – вулиця в Турецькому містечку, у Львові, Вінниці, Тернополі, Івано-Франківську, Дрогобичі, Броварах).

СУЧАСНИКИ ПРО ІВАНА ПУЛЮЮ

Сучасники, ті, хто знав, дружив і працював з Іваном Пулюєм, високо цінували його вклад у науку і громадсько-політичну діяльність.

Іван Франко. З «Нарису історії українсько-руської літератури» (1910). «Назвемо тут [...] Івана Пулюя, знаменитого електротехніка і визнаного письменника, тепер професора на німецькій політехніці в Празі. Заприязнившись з Кулішем і оставши й по смерті його найвірнішим прихильником, Пулюй 1871 року дав себе знати в руськім письменстві як дуже талановитий полеміст у дуже делікатній справі – вживання народного язика в церковних книжках. Він уложив, певно не без впливу Куліша, молитовник народною мовою і подав до духовної цензури при митрополітальній катедрі у Львові. [...] Слідячи пильно за новими винаходами на полі електротехніки, він 1877 року помістив у «Правді» популярну статейку «Про радіометер або світляний млинок», 1879 року надрукував у «Правді» окремою відбиткою ширшу популярну працю «Непропаща сила», а 1881 року надрукував у «Світі» і також окремою брошурою розвідку «Нові і перемінні звізди». Сам і на спілку з Кулішем довгі літа працював над перекладом святого письма нового завіта. Їх спільний переклад святого письма вийшов у Відні 1871 року і був передрукований у Львові коштом лондонського Біблійного Товариства в 1880 році. Передруком із віденського видання, але в маленькім форматі, вийшов у Відні знов накладом лондонського Біблійного Товариства, головно за стараннями Пулюя, повний переклад святого письма старого й нового завіта, dokonаний Кулішем, Пулюєм і Іваном Левицьким-Нечуєм».

Чеський інженер Франтішек Кржижик.

«Професор Іван Пулюй був не тільки найвизначнішим фізиком Австро-Угорщини. Він належав до тих, хто у другій половині ХІХ–на початку ХХ ст. формував світ».

Австрійський професор Вільгельм Форман:

«Професор Іван Пулюй належить до найвизначніших наукових постатей 19-го і початку 20-го століть. Він з тих, котрі спричинилися до зміни обличчя нашого світу. ...Про людину, що просвітила розум, духовність, науку, заговорить невдовзі з повагою не лише Україна, але й великий світ».

Із прощальної промови **ректора Німецької політехніки у Празі професора Баха** : «Ти був не тільки людиною твердих переконань і виразно викарбованою особистістю, але також людиною, що знала, як дотримуватися вірності народові, з якого Ти вийшов. І немає більшої вірності, ніж вірність власному народові... Доля дозволила Тобі побачити ранішню Зорю свободи, до якої піднявся з темних хмар твій народ, який Ти любив до останнього подиху; її перші яскраві сонячні промені побажали озолотити кінець Твого сповненого праці життя».

Відомий чеський електротехнік і промисловець Колбен:

«Він був людиною з сильною волею і всіма засобами добивався того, що раз визнав правильним, нехтуючи будь-якими особистими вигодами. Компроміси були цілковито чужими його духові, через що не раз викликав до себе ворожість. Однак його бажання і вчинки завжди викликалися найчистішими мотивами. Його сильна особистість залишилась у незабутній пам'яті всіх його друзів і тих, хто знав його ближче».

ЖИТТЯ І ДІЯЛЬНІСТЬ ІВАНА ПУЛЮЯ НА СТОРІНКАХ КНИГ І ПЕРІОДИКИ

1. Закоханий у науку : [цікаві факти про Івана Пулюя, досягнення вченого] // Шк. бібліотека. – 2020. – № 1. – С.6. – (175 років від дня народж. Івана Пулюя).
2. Історія в особах : 2 лютого – 175 років від дня народж. Івана Пулюя (1845–1918), укр. фізика і електротехніка, організатора науки, громад. діяча // Позакласний час. – 2020. – № 1. – С. 6.
3. **Кралюк, П.** Великий українець Іван Пулюй. Чи буде гідно відзначено його 175-літній ювілей!? / П. Кралюк // Свобода плюс Тернопільщина. – 2020. – 31 січ. – С. 3 : фот. – (Реалії).
4. **Гринів, О.** Сила української ідеї на міжнародній арені : [100 років тому покинув земний світ Іван Пулюй] / О. Гринів // Вільне життя плюс. – 2018. – 9 листоп. – С. 2.
5. **Збожна, О.** Лампаду одні другим передають : до 100-річчя від дня смерті Івана Пулюя / О. Збожна // Вільне життя плюс. – 2018. – 23 лют. – С. 3 – (Славетні українці).
6. **Теслюк, С.** Пам'яті геніального Івана Пулюя / С. Теслюк // Вільне життя плюс. – 2018. – 9 лют. – С. 5. – (Вшанування).
7. **Фаріон, І.** Націєтвірна функція мови в рецепції Івана Франка та Івана Пулюя : з нагоди уродин видатного фізика і перекладача Івана Пулюя (02. 02. 1845–31. 01. 1918) / І. Фаріон // Слово Просвіти. – 2017. – 16–22 лют. – С. 7.
8. **Фаріон, І.** Мовно-політичний світогляд видатного фізика і богослова Івана Пулюя / І. Фаріон // Слово Просвіти. – 2016. – 3–9 листоп. – С. 10 ; 10–16 листоп. – С. 7.

9. Перший український фізик зі світовим ім'ям : [про І. Пулюя] / за матеріалами б-ки-музею «Літературне Тернопілля» // Шк. бібліотека. – 2016. – № 1. – С. 8. – (3 життя видатних українців).
10. **Черемшинський, О.** Електротехнік та письменник : 170-річчя від дня народж. Івана Пулюя / О. Черемшинський, Р. Черемшинська // Вільне життя плюс. – 2015. – 20 лют. – С. 6.
11. **Савчук, Г.** У Гримайлові вшанували винахідника ікс-променів : освіт. конференція, присвячена 170-річчю від дня народж. Івана Пулюя / Г. Савчук // Свобода. – 2015. – 13 лют. – С. 4. – (Наші незабутні).
12. **Савчук, Г.** Життя присвячене науці й Україні : [Івану Пулюю – фізику, електротехніку, перекладачу Біблії, нац.-культурному діячеві, земляку – 170] / Г. Савчук // Свобода. – 2015. – 6 лют. – С.4.
13. **Ясній, П.** Життя, присвячене науці й Україні : [до ювілею Івана Пулюя] / П. Ясній // Вільне життя плюс. – 2015. – 4 лют. – С. 7 ; 6 лют. – С. 2 .

Те ж // Голос України. – 2015. – 7 лют. – С. 15.
14. **Кушерець, В.** Фізик української ідеї : до 170-річчя від дня народж. науковця і громадського діяча Івана Пулюя / В. Кушерець // Україна молода. – 2015. – 3 лют. – С. 10 : фот. – (Постать).
15. «Завдяки самостійній Україні було б знищено зазіхання Росії на всесвітнє панування» : 170 років з дня народж. Івана Пулюя // Уряд. кур'єр. – 2015. – 31 січ. – С. 9.
16. **Збожна, О.** «Майте віру в свою силу» : до 170-річчя від дня народж. Івана Пулюя / О. Збожна // Вільне життя плюс. – 2015. – 30 січ. – С. 3.

17. **Збожна, О.** «Не за гроші я робив се, а з щирости...»: довга й нелегка дорога Святого Письма, перекладеного рідною мовою, до укр. народу : [про П. Куліша, І. Пулюя, І. Нечуй-Левицького і їхню працю над перекладом] / О. Збожна // Літ. Тернопіль. – 2014. – № 3. – С. 99–104. – (Подвижники нації).
18. **Пулюй, І.** «Ні» європеїзованому монголізму / І. Пулюй // Вільне життя плюс. – 2014. – 14 берез. – С. 1.
19. **Мініч, Є.** Іван Пулю: людина, яка змінила світ / Є. Мініч // Шк. бібліотека. – 2013. – № 1/2. – С. 156–157.
20. **Збожна, О.** «...Не списами, а живим словом» : [до 95-річчя від дня смерті Івана Пулюя] / О. Збожна // Вільне життя плюс. – 2013. – 1 лют. – С. 6.
21. Наш славетний земляк : [2 лютого 1845 р. народився Іван Пулюй : коротка довідка] // Свобода. – 2013. – 1 лют. – С. 4. – (Згадаймо незабутніх).
22. **Кільпякова, В.** Доля вченого в долі України : [про Івана Пулюя] / В. Кільпякова // Журавлик. – 2012. – № 3. – С. 14 ; № 4. – С. 7.
23. Обкрадений геній : другого лютого Тернопіль відзначив 167-ому річницю з дня народж. свого вид. земляка , фізика Івана Пулюя // Нова Терноп. газета. – 2012. – 8–14 лют. – С. 4 : портр.
24. **Касинська, Ю.** «Немає більшого гонору, як праця для свого народу...»: фізик Іван Пулюй / Ю. Касинська // Україна молода. – 2012. – 3–4 лют. – С. 2. – (Постаті).
25. **Новосядлий, Б.** Його таланту заздрила Європа : [Іван Пулюй] / Б. Новосядлий // Свобода. – 2011. – 4 лют. – С. 5. – (Земляки в сузір'ї світової слави).

26. **Збожна, О.** Друге повернення пам'яті про Івана Пулюя в Україну / О. Збожна // Літ. Тернопіль. – 2010. – № 4. – С. 98–103.
27. **Маньовська, В.** На честь видатного вченого : [ТНТУ відсвяткував 165-ті роковини з дня народж. Івана Пулюя] / В. Маньовська // Вільне життя плюс. – 2010. – 12 лют. – С. 5.
28. **Шендеровський, В.** Він заклав підґрунтя відкриття віку : 2 лютого виповнюється 165 років від дня народж. Івана Пулюя / В. Шендеровський // Шк. бібліотека. – 2010. – № 1. – С. 7–9.
29. **Моховик, Н.** Нові лауреати обласних премій / Н. Моховик // Свобода. – 2009. – 27 листоп. – С. 5. – Із змісту : [лауреати премії ім. І. Пулюя за 2009 р.].
30. **Околітенко, Н.** Не бути рутенцями : [Іван Пулюй] / Н. Околітенко // Жінка. – 2009. – № 8. – С. 6–7.
31. **Збожна, О.** Довга й нелегка дорога до українського народу Святого Письма в перекладі П. Куліша, І. Пулюя, І. Нечуя-Левицького : до 90-річчя від дня пам'яті Івана Пулюя / О. Збожна // Збірник праць. Т. 4 : Видатні постаті в укр. культурі і науці. – Тернопіль : Рада, 2008. – С. 302–308.
32. Названо лауреатів обласних профспілкових премій // Свобода. – 2008. – 12 листоп. – С. 7. – Із змісту : [лауреати премії ім. І. Пулюя за 2008 р.].
33. **Сандул, В.** Повернення із забуття : [Іван Пулюй] / В. Сандул // Укр. газета плюс. – 2008. – 19–25 черв. – С. 13.

34. **Остапенко, О.** Рентген чи Пулюй ? : за 14 років до відкриття 1895 року Рентгеном X-променів Іван Пулюй сконструював і запатентував лампу, яка давала можливість просвічувати предмети / О. Остапенко // Україна молода. – 2008. – 2 лют. – С. 11.– (Наука).
35. **Стельмашенко, Д.** «Всевидяще око» : 2 лютого народився видатний вчений Іван Пулюй / Д. Стельмашенко // Журавлик. – 2008. – № 2. – С. 7.
36. Першовідкривач X-променів : [про І. Пулюя] // Юний технік України. – 2007. – № 2. – С. 2–5.
- Те ж** // Шк. бібліотека плюс. – 2007. – № 3. – С. 5–9.
37. **Олексяк, П.** X-промені: не Рентген, а Пулюй / П. Олексяк // Вільне життя. – 2005. – 18 черв. – С. 5. – (Світ наук).
38. **Якель, Р.** Притуплена пам'ять : до 160-річчя з дня народж. Івана Пулюя / Р. Якель // Свобода. – 2005. – 12 лют. – С. 3.
39. **Янків, В.** «Нехай не гасне світ науки» : [про І. Пулюя] / В. Янків // Вільне життя. – 2005. – 12 лют. – С. 5.
40. **Шендеровський, В.** Радник австрійського цісаря : [Іван Пулюй] / В. Шендеровський // Україна молода. – 2005. – 8 лют. – С. 12. – (Постаті).
- Те ж** // Уряд. кур'єр. – 2005. – 2 квіт. – С. 12.
41. **Жукінський, А.** Про відзначення в області 160-річчя від дня народж. видатного вченого-фізика Івана Пулюя, уродженця селища Гримайлова Гусятинського р-ну / А. Жукінський // Свобода. – 2005. – 5 лют. – С. 2. – (Рішення сесії обласної ради).
42. **Ліберний, О.** Європа знала і пам'ятає Івана Пулюя : [виставка в облдержархіві з нагоди 160-річчя від дня

- народж. вченого] / О. Ліберний // Свобода. – 2005. – 5 лют. – С. 5.
43. **Моховик, Н.** Переможців названо / Н. Моховик // Свобода. – 2005. – 11 січ. – С. 4. – Із змісту : [лауреати премії ім. І. Пулюя за 2004 р.]
44. **Петрик, М.** Іван Пулюй і українська національна ідея : до 159-річчя від дня народж. І. Пулюя / М. Петрик // Збірник праць. Т.1 / Терноп. міс. осередок НТ ім. Шевченка. – Тернопіль, 2004. – С. 294–301.
45. **Костюк, С.** Душа зробила вибір : [Іван Пулюй] / С. Костюк // Тернопіль вечірній. – 2004. – 2–8 лют. – С. 11.
46. **Жук, Г.** Свято української Біблії : [до 100-річчя перекладу українською мовою Святого Письма] / Г. Жук // Вільне життя. – 2004. – 17 січ. – С. 2.
47. **Шендеровський, В.** Іван Пулюй (1845–1918) – фізик, першовідкривач Х-променів, вчений, перекладач, громад. діяч / В. Шендеровський // Визначні постаті Тернопілля. – Київ, 2003. – С. 155–157.
48. **Моховик, Н.** Премії знайшли своїх володарів / Н. Моховик // Свобода. – 2003. – 13 верес. – С. 4. – Із змісту : [лауреати премії ім. І. Пулюя за 2002 р.]
49. **Моховик, Н.** Галузеві премії розширюють горизонти / Н. Моховик // Свобода. – 2003. – 15 берез. – С. 4. – Із змісту : [лауреати премії ім. І. Пулюя за 2001 р.]
50. **Шот, М.** Іменами видатних українців : [заснування та вшанування перших лауреатів обл. премії ім. І. Пулюя – С. Подолинського, В. Вихруща] / М. Шот // Уряд. кур'єр. – 2002. – 10 серп. – С. 14.
51. **Заставний, Ф.** Іван Пулюй – видатний український геополітик : до 85-річчя від дня смерті / Ф. Заставний //

- Географія та основи економіки в школі. – 2002. – № 6. – С. 49–51.
52. Славетні українці : Іван Пулюй // Журавлик. – 2002. – № 2. – С. 8.
53. **Ількова, О.** Винахідник X-променів Іван Пулюй (1845–1918) / О. Ількова // Дошкільне виховання. – 2001. – № 8. – С. 10–11. – (Українці були першими).
54. **Збожна, О.** Прийомний син Івана Пулюя / О. Збожна // Свобода. – 2000. – 4 листоп. – С. 4 ; 14 листоп. – С. 3.
55. **Мандрик, М.** Святе Письмо в українському вбранні / М. Мандрик // Дивослово. – 2000. – № 5. – С. 3–5. – (До 2000-ліття Різдва Христового).
56. **Гачок, В.** Іван Пулюй – взірець служіння рідному народові : [про місячник з нагоди 155-річчя від дня народж. Івана Пулюя у Заліщицькому районі] / В. Гачок // Освіта України. – 2000. – 19 квіт. – С. 6.
57. **Фіалков, Д.** Іван Пулюй ніколи не спростовував відкриття Рентгена / Д. Фіалков // Рідна школа. – 2000. – № 3. – С. 25–27.
58. Поезія Івана Пулюя : [цікава імпреза в ОБД] // Ровесник. – 2000. – 9 берез. – С. 2.
59. **Збожна, О.** Національний дух живив «Громаду» : до 155-річчя Івана Пулюя : [розмова з О. Збожною] / провів Б. Бекесевич // Вільне життя. – 2000. – 1 лют. – С. 2. – (Незабутні імена).
60. **Петрик, М.** Іван Пулюй і українська національна ідея / М. Петрик // Ровесник. – 2000. – 27 січ. – С. 3. – (155-річний ювілей).
61. Вшанування Івана Пулюя // Уряд. кур'єр. – 2000. – 8 лют. – С. 1.

62. **Нагорняк, С.** Ікс-промені Пулюя : [минуло 155 років від дня народж. Івана Павловича Пулюя] / С. Нагорняк, М. Медюх // Свобода. – 2000. – 5 лют. – С. 4. – (Славетні імена).
63. **Харкавий, І.** Світоч науки Іван Пулюй : присвячується 155-й річниці від дня народження / І. Харкавий // Свобода. – 2000. – 29 січ. – С. 4 ; 8 лют. – С. 4 ; 12 лют. – С. 4 ; 22 лют. – С. 4 ; 26 лют. – С. 8.
64. **Козирський, В.** Іван Пулюй і Україна / В. Козирський, В. Шендеровський // Наука і суспільство. – 1999. – № 10/12. – С. 53–55.
65. **Шудря, М.** Пулюй Іван Павлович / М. Шудря // Укр. культура. – 1999. – № 8/9. – С. 29. – (Історія державотвор. в іменах).
66. **Козирський, В.** Іван Пулюй і Україна / В. Козирський // Уряд. кур'єр. – 1999. – 7 серп. – С. 8–9.
67. **Шендеровський, В.** Як повертався в Україну Іван Пулюй : [розмова з проф. В. Шендеровським] / вела Л. Тарнашинська // Літ. Україна. – 1999. – 1 квіт. – С. 9.
68. **Дмитришин, О.** Гордість українського народу : до 154-ї річниці з дня народж. Івана Пулюя / О. Дмитришин // Тернопіль вечірній. – 1999. – 29 січ. – С. 2.
69. **Ярема, С.** Іван Пулюй / С. Ярема // Ювілейна книга Української гімназії в Тернополі, 1898–1998. До сторіччя заснування. – Тернопіль ; Львів, 1998. – С. 667–668.
70. Відень ушановує Пантелеймона Куліша та Івана Пулюя : [відкриття мемор. пам'ятної дошки] // Уряд. кур'єр. – 1998. – 19 трав. – С. 8.
71. **Тимочко, П.** Ще раз про повернення Івана Пулюя / П. Тимочко // Літ. Україна. – 1998. – 9 квіт. – С. 6. – Рец.

- на кн.: Пулюй – Куліш. Подвижники Нації / за заг. ред. В. Шендеровського. – Київ : Рада, 1997. – 287 с.
72. . **Пасенко, І.** Іван Пулюй повертається в Україну. А його наукове відкриття? : [про зустріч представників укр. інтелігенції в Будинку письм. України] / І. Пасенко // Тернопілля'97 : регіон. річник. – Тернопіль, 1997. – С. 458–459 : фот.
73. **Луковський, С.** Іван Пулюй знайде вічний спочинок в Україні : [про перенесення праху І. Пулюя в Гримайлів] : [інтерв'ю з головою Гусятин. РДА С. Луковським] / провела Л. Шевчук // Свобода. – 1997. – 23 верес. – С. 4.
74. **Шендеровський, В.** Відкриття віку: Іван Пулюй чи Конрад Рентген ? / В. Шендеровський // Рідна школа. – 1997. – № 7/8. – С. 51–59. – (Видатні українці планети).
75. **Данилюк, А.** Іван Пулюй як геополітик / А. Данилюк // Дзвін. – 1997. – № 7. – С. 156–157.
76. **Луковський, С.** Важка дорога додому : [розмова із заст. голови Гусятин. РДА С. Луковським] / провела Г. Садовська // Вільне життя. – 1997. – 30 трав. – С. 3.
77. **Логвиненко, О.** Апостол правди і науки / О. Логвиненко // Літ. Україна. – 1997. – 17 квіт. – С. 4. – (Сто рядків про книжку). – Рец. на кн. : Пулюй, І. Збірник праць.[Т. 1/2] / І. Пулюй. – Київ : Рада, 1996. – 710 с.
78. **Гуменюк, О.** Окрадений геній : видано ще одну книгу Івана Пулюя / О. Гуменюк // Ваше здоров'я. – 1997. – 2 квіт.
79. **Пулюй, І.** Упертий великий українець Іван Пулюй : Україна та її міжнародне політичне значення / І. Пулюй // Укр. газета. – 1997. – № 2. – С.5.

80. **Пулюй, І.** Україна та її міжнародне політичне значення / І. Пулюй // Укр. газета. – 1996. – № 22 ; 1997. – № 1,2.
81. **Харкавий, І.** Іван Пулюй: «Ціль наша єсть – вибороти своєму народові поважне становисько між іншими народами...» / І. Харкавий // Свобода. – 1997. – 28 січ. – С. 4. – (Славетні імена).
82. **Федорів, Р.** Від всмоктувальної помпи до ядерного реактора : [до сторіччя відкриття радіоактивності] / Р. Федорів // Тернопілля'96 : регіон. річник. – Тернопіль, 1996. – С. 265–270. – Из змісту : [про І. Пулюя]. – С. 266.
83. **Шевчук, В.** Упертий Великий Українець Іван Пулюй / В. Шевчук // Укр. газета. – 1996. – 21 листоп. – С. 6.
84. **Збожна, О.** Друге повернення Івана Пулюя : [видання праць великого вченого] / О. Збожна // Терноп. газета. – 1996. – 26 верес. – С. 2.
85. **Батицький, Р.** Іван Пулюй – вчений зі світовим ім'ям, якого не знали на Батьківщині / Р. Батицький // Армія України. – 1996. – 24 серп. – С. 6. – (Постаті. Видатні сини України).
86. **Ониськів, М.** Іван Пулюй : Збірник праць / М. Ониськів // Вільне життя. – 1996. – 23 лип. – С. 3. – (Рядок з біографії краю). – Рец. на кн. : Пулюй, І. Збірник праць. Т.1/2. / І. Пулюй. – Київ : Рада, 1996. – 710 с.
87. **Омельчук, Ю.** Родом з Тернопілля: нелегкий вибір Івана Пулюя / Ю. Омельчук // Сім'я. – 1996. – № 6. – С. 10–11. – (Наша історія).
88. **Нужна, О.** Людина, яка формувала світ : наш земляк, всесвітньо відомий фізик Іван Пулюй / О. Нужна, В. Шендеровський // Голос України. – 1996. – 1 лют. – С. 12. – (Еліта, нація, держава).

89. **Нагорняк, С.** Загадкова історія великого відкриття : [про видатного вченого Івана Пулюя] / С. Нагорняк, М. Медюх, О. Рокіцький // Свобода. – 1996. – 30 січ. – С. 4.
90. **Шаблій, О.** Професор Іван Пулюй – світоч української науки / О. Шаблій // Тернопілля'95 : регіон. річник. – Тернопіль, 1995. – С. 228–231.
91. **Шендеровський, В.** Видатний внесок Івана Пулюя у становлення рентгенології / В. Шендеровський // Ваше здоров'я. – 1995. – 18–24 листоп. – С. 13 ; 9–15 груд. – С. 6.
92. **Даценко, Л.** Вже відомий. Але ще недостатньо визнаний / Л. Даценко, В. Шендеровський // Уряд. кур'єр. – 1995. – 28 верес. – С. 15.
93. **Герета, І.** Шлях до Івана Пулюя : спогад / І. Герета // Русалка Дністрова. – 1995. – Чис. 22. – С. 2. – (Тернопільського роду).
94. **Збожна, О.** «Громада»: слідами листа Івана Пулюя, написаного 20–21 січ. 1864 року / О. Збожна // Русалка Дністрова. – 1995. – Чис. 21. – С. 3.
95. **Філіпчук, Г.** Національна еліта – це важливіше, ніж національна валюта : світобачення Івана Пулюя в системі української освіти / Г. Філіпчук // Тернопіль вечірній. – 1995. – 12 лип. – С. 3.
96. **Пундій, П.** Винахід променів «Х» належить професорові Іванові Пулюю / П. Пундій, А. Гороховський // Русалка Дністрова. – 1995. – Чис. 12. – С. 1,3. – (Духовна еліта Тернопілля).
97. **Черемшинський, О.** Праці Івана Пулюя і про нього : [про зв'язки І. Пулюя з В. Гнатюком] / О. Черемшинський // Русалка Дністрова. – 1995. – Чис. 7. – С. 3.

98. **Грещук, Г.** Через півтораєста літ, уже на постамент, вернувся Іван Пулюй до батьківського порога / Г. Грещук // Тернопіль вечірній. – 1995. – 7 черв. – С. 3.
99. **Збожна, О.** Немає більшої вірності, аніж вірність власному народові / О. Збожна // Західна Україна. – 1995. – 27 трав. – С. 6.
100. **Шендеровський, В.** Помилка великого вченого, або Кому належить епохальне відкриття : [про видатного фізика Івана Пулюя] / В. Шендеровський // Літ. Україна. – 1995. – 18 трав. – С. 7.
101. Спеціальний випуск до 150-річчя від дня народження великого вченого Івана Пулюя // Русалка Дністрової. – 1995. – Чис. 2.
102. **Козирський, В.** Ратай : до 150-річчя Івана Пулюя / В. Козирський, В. Шендеровський // Слово. – 1995. – № 2. – С. 7.
103. **Сулевич, Є. Г.** Хто сів, а хто пожинав...: рентгенівські промені, виявляється, першим відкрив Іван Пулюй / Є. Г. Сулевич // Зірка. – 1995. – 17 лют.
104. **Теленчі, О.** Пане Рентген, поступіться : [у Держ. ун-ті «Львівська політехніка» відбулася урочиста академія, присвячена 150-річчю від дня народж. Івана Пулюя] / О. Теленчі // Голос України. – 1995. – 15 лют. – С. 4. – (Ювілеї).
105. **Кіндрась, К.** «Безмежна людина» ікс : минуло 150 років від дня народж. укр. фізика Івана Пулюя / К. Кіндрась // Голос України. – 1995. – 9 лют. – С. 15.
106. **Шендеровський, В.** Іван Пулюй і сучасність : 150-річчя від дня народж. виповнилось видатному укр. вченому / В. Шендеровський // Армія України. – 1995. – 8 лют.

107. **Дмитрук, Г.** «Чоловікові-самоцвіту» : [про урочистий вечір в обл. драм. театрі з нагоди 150-річчя від дня народж. І. Пулюя] / Г. Дмитрук // Вільне життя. – 1995. – 7 лют. – С. 4.
108. **Ясній, Т. В.** Пулюєві дні : [інтерв'ю з проректором Терноп. приладобуд. ін-ту] / взяв інтерв'ю Євген Зозуляк // Вільне життя. – 1995. – 3 лют. – С. 3.
109. **Гайда, Р.** «Самостійна Україна – це ключ до миру в Європі» : до 150-річчя від дня народж. Івана Пулюя / Р. Гайда // Тернопіль. – 1995. – № 1. – С. 36–38.
110. **Гришук, Б.** Велич і трагедія обкраденого генія : до 150-річчя від дня народж. укр. фізика Івана Пулюя / Б. Гришук, М. Василега-Дерибас // Свобода. – 1995. – 31 січ. – С. 4.
111. **Ротман, М.** Вшановують Івана Пулюя : [випуск поштових марок і конвертів із портретом ученого] / М. Ротман // Свобода. – 1995. – 31 січ. – С. 1.
112. **Зозуляк, Є.** Пулюєве світло / Є. Зозуляк // Вільне життя. – 1994. – 29 жовт. – С. 2–3. – (Рядок з біографії краю).
113. **Возняк, Г.** Доля вченого в долі України : [сценарій вечора, присвяченого 150-річчю від дня народж. вченого-фізика Івана Пулюя] / Г. Возняк // Русалка Дністрова. – 1994. – № 13. – С. 4.
114. **Шендеровський, В.** Іван Пулюй – забутий геній / В. Шендеровський // Рідна школа. – 1994. – № 8. – С. 2–6. – (Видатні українці планети).
115. **Зірка першої величини** : [у лютому 1995 р. міжнар. громадськість відзначить 150-річчя від дня народж. видатного укр. фізика Івана Пулюя] // Свобода. – 1994. – 16 серп.

116. **Даценко, Л.** Славетний український вчений Іван Пулюй : [скорочено] / Л. Даценко, В. Шендеровський // Тернистий шлях. – 1994. – 23 лип. – С. 4. – (Видатні постаті нашого краю).
117. **Хаварівський, Б.** У Детройті – марка, а в нас буде концерт : [про підготовку до випуску та спецпогашення конверта до 150-річчя І. Пулюя] / Б. Хаварівський // Тернопіль вечірній. – 1994. – 27 квіт. – С. 1.
118. **Бліхар, Є.** Іван Пулюй чи Конрад Рентген?: сенсація із запізненням / Є. Бліхар // Тернопіль вечірній. – 1994. – 13 квіт. – С. 1,2.
119. **Івченко, В.** Полювання на Х-промені : [про укр. вченого Івана Пулюя] / В. Івченко // Уряд. кур'єр. – 1994. – 15 берез. – С. 6. – (3 історії відкриттів).
120. **Рокіцький, О.** За рік до ювілею : 2 лют. 1995 р. виповнюється 150 років від дня народж. видатного укр. вченого та громад. діяча, уродженця Гримайлова Івана Пулюя / О. Рокіцький // Свобода. – 1994. – 8 лют. – С. 3. – (Славетні імена).
121. **Влох, О. Г.** Доля вченого в долі України / О. Г. Влох, Р. П. Гайда, Р. М. Пляцко // Аксіоми для нащадків : українські імена у світовій науці : зб. нарисів. – Львів, 1992. – С. 183–207.
122. **Головач, Ю. В.** Фізики – дійсні члени наукового товариства ім. Т. Шевченка у Львові / Ю. В. Головач // Аксіоми для нащадків : українські імена у світовій науці : зб. нарисів. – Львів, 1992. – С. 49–72. – Із змісту : [про І. Пулюя]. – С. 50–51.
123. **Барна, В.** Промені у темряві : про нашого земляка, видатного фізика Івана Пулюя / В. Барна // Вільне життя. – 1991. – 11 черв. – С. 4. – (Рядок з біографії краю).

124. **Дуда, І. М.** Тернопільщина літературна : 325 імен на карті області : путівник / І. М. Дуда. – Тернопіль : ред.-вид. від. облполіграфвидаву, 1990. – 76 с. – Із змісту : [про І. Пулюя]. – С. 30.
125. **Стус, В.** Дещо з думок наших попередників : про національне питання на Україні та про її сьгоднішнє буття / В. Стус // Україна. – 1990. – № 22. – С. 11–12. – Із змісту : [про І. Пулюя]. – С. 12.
126. **Долчук, М.** Чиї ж загадкові промені? : [винахідникові Рентгену були відомі фотографії і експерименти вченого з с. Гримайлів Івана Пулюя] / М. Долчук // Вільне життя. – 1989. – 16 серп. – С. 4. – (Рядок з біографії краю).
127. **Влох, О.** Рентген чи Пулюй? : про одну «білу пляму» в історії науки / О. Влох, Р. Гайда, Р. Пляцко // Наука і суспільство. – 1989. – № 4. – С. 18–25.
128. **Марусик, Т.** Іван Пулюй як дзеркало української бездержавності / Т. Марусик // Независимость. – 1985. – 14 іюля. – С. 9.
129. **Пасько, А.** Енергетик Чехії : [140 років з дня народж. видатного укр. електрофізика, нашого земляка І. Пулюя] / А. Пасько // Вільне життя. – 1985. – 25 черв.
130. **Миколаєвич, Р.** Іван Пулюй (1845–1918) / Р. Миколаєвич // Шляхами Золотого Поділля : Тернопільщина і Скалатщина : регіон. іст.-мемор. зб. : В 3 т. – Нью-Йорк ; Париж ; Сідней ; Торонто, 1983. – Т. 3. – С. 576–579.
131. **Чайковський, М.** «Доктор філософії природи» Іван Пулюй / М. Чайковський // Ровесник. – 1968. – 30 січ. – (Вони прославили Надзбруччя).

БІБЛІОГРАФІЯ

132. **Іван Пулюй** (1845–1918) // Вони прославили наш край : бібліогр. посіб. / Терноп. обл. б-ка для молоді. – Тернопіль, 2002. – С. 33–35.
133. **Іван Пулюй** (1845–1918) : бібліогр. довідка / Терноп. обл. б-ка для дітей. – Тернопіль, 1998. – 9 с.
134. **Іван Пулюй** (2. 02. 1845–31. 01 1918) : бібліографія / упоряд. М. Ониськів // Тернопілля'95 : регіон. річник. – Тернопіль, 1995. – С. 232–243.
135. **Берега, Г. С.** Пулюй Іван Павлович (02. 02. 1845–31. 01. 1918) – фізик, філософ, педагог, громад. діяч, перекладач / Г. С. Берега, Н. Ф. Васильєва // Енциклопедія історії України. – Київ, 2012. – Т. 9. – С. 60–61 : фот.
136. 165 років від дня народження Івана Пулюя (2. 02 1845–31. 01. 1918) – видатного вченого-фізика, електротехніка, винахідника, громад. діяча // Література до знаменних і пам'ятних дат Тернопільщини на 2010 рік : бібліогр. покажч. / уклад. М. Друневич. – Тернопіль : Підручники і посібники, 2009. – С 41–44.
137. 175 років від дня народження Івана Пулюя (2. 02 1845–31. 01. 1918) – ученого, фізика, громад. діяча, електротехніка, винахідника // Література до знаменних і пам'ятних дат Тернопільщини на 2020 рік : бібліогр. покажч. / уклад. М. Пайонк. – Тернопіль : Підручники і посібники, 2019. – С. 85–87.
138. **Пулюй Іван Павлович** (2. 02. 1845–31. 01. 1918) – укр. фізик і електротехнік // УРЕ. – Київ, 1963. – Т.12. – С. 26.
139. **Пулюй Іван** (1845–1918) – визначний фізик і електротехнік, винахідник і громад. діяч // Енци.

українознавства / за ред. В. Кубійовича. – Париж ; Нью-Йорк, 1973. – Т. 7. – С. 2416–2417.

140. **Пулюй Іван** (2. 2. 1845–31. 1. 1918) – вид. укр. фізик і електротехнік, учений-винахідник, громад. діяч // Довідник з історії України / упоряд. та наук. ред. З. Підкова. – Київ, 2001. – С. 629.
141. **Пулюй Іван Павлович** (1845–1918) – вчений-фізик, електротехнік // Україна : енци. слов. / авт.-упоряд. О. Сліпущко. – Київ, 2008. – С. 502–503.
142. **Пулюй Іван Павлович** (2. 02. 1845, м-ко Гримайлів, нині Гусятин. р-ну – 31 .01. 1918, м. Прага, Чехія) – фізик, електротехнік, учений, громад. діяч, перекладач / Б. Пиндус, Л. Щербак // ТЕС. – Тернопіль, 2008. – Т. 3 : П–Я. – С 156–157.

ВІРШІ ПРО ВЧЕНОГО

143. **Вихрущ, В.** Промені : пам'яті видатного вченого Івана Пулюя, який народився в Гримаїлові / В. Вихрущ // Вихрущ, В. Квіти надії / В. Вихрущ. – Тернопіль, 1991. – С. 101–102.

144. **Петрук-Попик, Г.** Роздуми у Гримаїлові : до 150-ліття Івана Пулюя / Г. Петрук-Попик // В обіймах блискавиць : вибране / Г. Петрук-Попик. – Львів, 2002. – С. 301–302.

Те ж // Свобода. – 1995. – 1 серп.

145. **Баран, М.** Славному синові українського народу Іванові Пулюю / М. Баран // Русалка Дністрова. – 1995. – Чис. 5. – С. 1.

146. **Тимочко, П.** Храм душі : Іванові Пулюю присвячується / П. Тимочко // Русалка Дністрова. – 1995. – Чис. 2. – С. 1.

147. **Куліш, П.** Молитва : (присвячена доктору І. Пулюєві на спомин зоряної ночі в Україні, в хуторі) / П. Куліш // Твори : у 2 т. / П. Куліш. – Київ, 1994. – Т. 1. – С. 398–399.

Те ж // Русалка Дністрова. – 1995. – Чис. 2. – С. 4.

***

148. **Порожня, О. П.** Іван Пулюй – видатний український фізик і просвітитель (для учнів 9–11 класів) : [усний журнал] / О. П. Порожня, О. В. Писарева, Т. А. Корчака // Шк. б-ка плюс. – 2007. – № 3. – С. 5–9.

149. **Августин, Р.** Недоведена істина : [вечір-вистава про І. Пулюя] / Р. Августин, Ю. Бачинський // Русалка Дністрова. – 1995. – Чис. 2.

Промені

*Пам'яті видатного вченого
Івана Пулюя, який
народився в Гримайлові*

Шугають життя буревії,
Дрімає роса в спориші.
Є промені віри й надії,
Є промені просто душі.

До Відня далека дорога,
А скільки на ній лихоліть.
Батьківського велич порога
Добром над світами стоїть.

А мрія свої має крила,
Веселкою Збруч виграє.
Та є джерела вічна сила,
Що мудрість нащадкам дає.

Далекі світанки рожеві
Палають на ватрах віків.
Яскраві снопи променеві
Тримають гілки ясенів.

Сушили і вітер, і спрага,
І хлюпали хвилі жалю.
І хоч сяє золотом Прага,
Та щастя – в родимім краю.

Роздум у Гримайлові

До 150-ліття Івана Пулюя

Гримайлів. Річка. Течія
Назад мов лине – в спомини.

У ній Івана Пулюя
Відбились диво-промені.

Вони пронизують усе:
Чи камінь то, чи гори є.
Їх бур-вода не віднесе,
Не проковтне історія.

У них: небесне і земне –
Плоди одної віточки.
Вони пропалюють мене
До нервика, до кісточки.

Але найбільш печуть думки,
Просвічують закрутини...
Тож бачу: все ж ми – козаки,
Хоч скільки б нас не путали.

Були і є ми на коні.
Уміли й вмієм битися.
Тож є нащадкові – мені –
І чим, і ким гордитися.

Не кане в лету, не умре
Все те, що нами знайдено.
Лиш сум, і жаль, і зло бере:
Чому нас так обкрадено?!

Болить мене вкраїнський ген
За Вас, Іване-генію.

Бо ж Вашим розумом Рентген
Створив добу-рентгенію.

І тут, в Гримайлові, либонь,
Де світ Ваш – як мелодія,
Хтось Ваш невидимий огонь
Зове іменням злодія.

Та все ж ми вийдемо з ганьби...

З країн лисиць чи соболів
Свої повернемо скарби,
І мову рідну й Гоголів...

Засієм щедро і зіжнем
Поля, що нами зорані.
І нашу музику вдихнем
В маршрути наші зоряні.

02. 02. 1995

Куліш, П.

Молитва

*присвячена докторові Пулюєві,
на спомин зоряної ночі
на Вкраїні в хуторі*

Всевишній! Я Тобі молюся,
Молекул космоса Твого...
Де ти, хто ти, – даремно б'юся,
Ні не збагну вовік сього!

Вовік науці не обняти
Всього, що ти створив еси...
Даремно розум наш крилатий

Шукає краю небеси!
Знемігшися, на ту пилинку
Спускається, що ми звемо
Вселенною, – що на хвилинку
Її в імперії рвемо.

І тут безодня животвору,
І тут премудрість без кінця...
Однаково горі і долу
Сіяє світ Твого лица.

Молюсь, не дай мені з розпуки
Зректися розуму мого:
Нехай не гасне світ науки
В проміннях сяєва Твого.

Нехай мій дух, в земній юдолі,
Не знижується до звірят;
З твоєї пресвятої волі
Нехай вівіки буде свят!

Додаток 2.

ІМЕННИЙ ПОКАЖЧИК

Августин Р. 149

Баран М. 145

Барна В. 123

Батицький Р. 85

Берега Г. 135

Бекесевич Б. 59

Бліхар Є. 118

Василега-Дерибас М. 110

Васильєва Н. 135

Вихрущ В. 50, 143

Влох О. 121, 127

Возняк Г. 113

Гачок В. 56

Головач Ю. 122

Гороховський А. 96

Грещук Г. 98

Гринів О. 4

Грищук Б. 110

Гуменюк О. 78

Гайда Р. 109, 121, 127

Герета І. 93

Данилюк А. 75

Даценко Л. 92, 116

Дмитришин О. 68

Дмитрук Г. 107

Долчук М. 126

Друневич (Пайонк) М. 136,
137

Дуда І. 124

Жук Г. 46

Жукінський А. 41

Заставний Ф. 51

Збожна О. 5, 16, 17, 20, 26,
31, 54, 59, 84, 94, 99

Зозуляк Є. 108, 112

Івченко В. 119

Ількова О. 53

Касинська Ю. 24

Кільпякова В. 22

Кіндрась К. 105

Козирський В. 64, 66, 102

Корчака Т. 148

Костюк С. 45

Кралоук П. 3

Кубійович В. 139

Куліш П. 17, 31, 70, 147

Кушерєць В. 14

Ліберний О. 42

Логвиненко О. 77

Луковський С. 73, 76

Мандрик М. 55

Маньовська В. 27

Марусик Т. 128

Медюх М. 62, 89

Миколаєвич Р. 130

Мініч Є. 19

Моховик Н. 29, 43, 48, 49

Нагорняк С. 62, 89

Нечуй-Левицький І. 17, 31

Новосядлий Б. 25

Нужна О. 88

Околітенко Н. 30

Олексяк П. 37

Омельчук Ю. 87

Ониськів М. 86, 134

Остапенко О. 34

Пасенко І. 72

Пасько А. 129

Петрик М. 44, 60

Петрук-Попик Г. 144

Пиндус Б. 142

Писарєва О. 148

Підкова І. 140

Пляцко Р. 121, 127

Подолінський С. 50

Порожня О. 148

Пулюй І. 18, 77, 79, 80, 86

Пундій П. 96

Рокіцький О. 89, 120

Ротман М. 111

Савчук Г. 11, 12

Садівська Г. 76

Сандул В. 33

Сліпушко О. 141

Стельмашенко Д. 35

Стус В. 125

Сулевич Є. 103

Тарнашинська Л. 67

Теленчі О. 104

Теслюк С. 6

Тимочко П. 71, 146

Фаріон І. 7, 8

Федорів Р. 82

Фіалков Д. 57

Філіпчук Г. 95

Хаварівський Б. 117

Харкавий І. 63, 81

Чайковський М. 131

Черемшинська Р. 10

Черемшинський О. 10, 97

Шаблій О. 90

Шевчук В. 83

Шевчук Л. 73

Шендеровський В. 28, 40, 47,

64, 67, 71, 74, 88, 91, 92, 100,

102, 106, 114, 116

Шот М. 50

Шудря М. 65

Щербак Л. 142

Якель Р. 38

Янків В. 39

Ярема С. 69

Ясній П. 13, 108

ЗМІСТ

1. Від укладача	С. 4
2. Вшанування пам'яті відомого земляка	С. 9
3. Сучасники про Івана Пулюя	С. 11
4. Життя і діяльність вченого на сторінках книг і періодики	С. 13
5. Бібліографія	С. 28
6. Вірші про Івана Пулюя	С. 30
7. Додаток 1.	С. 31
8. Додаток 2	С.35
9. Іменний покажчик	С.36

Наша адреса:

м. Тернопіль
вул. Коперника, 17
46000

Е-mail: chbib1@ukr.net

Сайт: <http://odb.te.ua>

